

Dissertatio Theologica De Baptismo Spiritus Et Ignis, Ad Locum Matth. III, vers. 11.

Herbornæ: Typis Joannis Nicolai Andreae, [1703?]

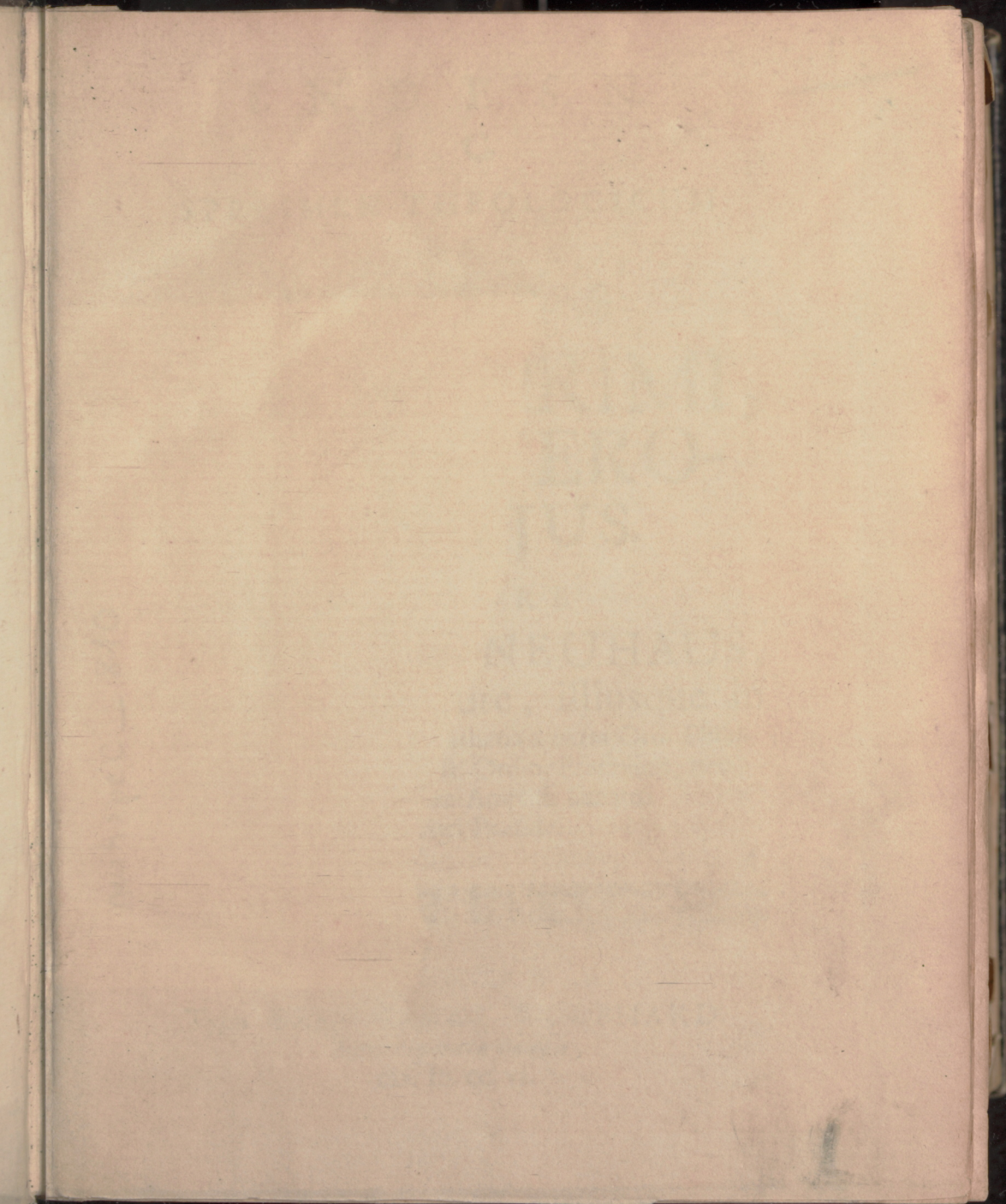
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862996422>

Druck Freier Zugang

94

Fa-1092 (94.)

9

rw 91
31.
30.
2
27
32

A. D.

Dissertatio Theologica

DE

BAPTISMO SPIRITUS
ET IGNIS,

AD LOCUM

MATTH. III. VERS. II.

QUAM

Ἐάν ὁ Κύριος θελήσῃ καὶ ἐπιβάλῃ

PRÆSIDE

JOHANNE CHRISTIANO
KIRCHMEJERO,

SS. THEOL. DOCT. EJUSDEMQUE PROFESS.
ORD. ET ECCLESIAE PASTORE.

IN

ACADEMIA HERBORNENSI,

A. D. XIII. MARTII, c13 13 ccIII.

PUBLICÈ DISCVTIENDAM

CONSCRIPSIT

CAROLUS LUDOVICUS VESU,
Palatino-Heidelbergensis,

28.

HERBORNÆ, TYPIS JOANNIS NICOLAI
ANDRÆÆ.

VIRO

PLURIMUM REVERENDO EXCELLENTISSIMO
CLARISSIMO

DN. JOHAN. CHRISTIANO
KIRCHMEJERO,

ss. Theologiæ Doctori, Ejusdemque
in Academia hacce Herbournensi Pro-
fessori Ordin. Celeberrimo, ut &
Ecclesiæ quæ ibidem Deo est colle-
cta Pastori Vigilantissimo, Facundis-
simo, Præsidi Gravisimo, Patrono ac
Præceptori suo Fidelissimo, omni
honoris ac reverentiæ gene-
re colendo

*In debiti honoris ac obsequiis
πικρίερον hæc laborum impi-
mitias offert & exhibet*

Author.

Differtatio Theologica

De

Baptismo Spiritus & ignis,

Matth. III. Vers. 11.

§. I.

Uod in rebus quæ spectant cultum Dei Introitus.
 homines plerumque externis tantum
 soleant adhærere ritibus & ceremoniis,
 non est cur miremur, siquidem cum
 unusquisque naturâ concupiscentiis sibi
 deditus, ab altera autem parte sive ex
 stimulis conscientiæ, sive verbo Dei
 revelato ad colendum & placandum Deum sentiat se obli-
 gatum, nihil proclivius est, quam ut talem sibi eligat cul-
 tum, qui in externis corporis exercitiis consistit, cor autem
 pravum, peccati & concupiscentiarum nidum intactum
 relinquit; ex hoc fonte olim omnis superstitiosa *ἑλε-*
θησκεία Gentilium, ritus fide vacui Judæorum, *πεισμονή*
σώματι Pontificiorum, atq; omnis hypocrisis in quacunq;
 religione itregenitorū profuixerunt. At verò quàm comū-
 nis, tam periculosa est hæc via, qua non tantum Deus, ipsi-
 usq; Spiritualitas & cæteræ virtutes abnegantur, sed & pec-
 cator in ignorantia, impietatis & miseriæ tenebris detine-

A 3

tur,

tur, quin & opinione meritorum suorum turgidus adeò securus redditur, ut in statu suo acquiescens de salute ex falsa persuasione tutus ne quidem miseriam suam agnoscat, aut de veriori salutis medio sibi prospiciat. Matthæi 7. 22. Jes. 58. 2. Luc. 18. Hinc S. Script. & omnes pii Doctores qui hoc sibi negotium datum esse crediderunt, ut ab hac periculosissima via homines avocarent, toties de natura Dei Spirituali salutisque medio illi convenienti eos instruant. Jes. 1. Mich. 6. 6. 7. 8. Rom. 12. atque iudicio in hypocrisis illos severissimo monent. Jes. 58. Psal. 51.

Textus.

II. Evidens hujus rei exemplum præbet Johannes Baptista, quando Matth. III. vers. 11. Sadducæis & Phariseis turmatim ad baptismum ejus venientibus dicit: *Ἄντὸς ἰμᾶς βαπτιστὴς ἐστὶν πνεῦμα ἁγίου καὶ πυρί:*

Connexio.

III. Quum enim ipse ceu prodromus Christi missus esset, ut reducendo corda filiorum ad corda patrum viam pararet Jehovah, atque eum in finem publico hoc munere, Christo mox apparituro, & officium suum orsuro fungens corruptissimum Judæorum statum per locum deserti, in quo prædicabat ob oculos poneret. vers. 1. & officium respicientiæ tum per publicam concionem inculcasset, v. 2. tum per vitæ rationem in victu & amictu præfiguraret, v. 4. atque per baptismum obsignaret v. 5. Populus autem Judaicus itemque Pharisei & Sadducæi, quoniam communis opinio ferebat Regnum cælorum prope esse, baptismum hunc turmatim frequentarent quidem, sed interim magis externo ritui inhærerent quam respicientiæ veræ studerent, idque ex superba illa carnalis prærogativæ præsumptione; Joannes ille acriter eos reprehendit v. 7. omnem ipsis in carnalibus gloriandi materiam adimit v. 9. contra iudicium imminens omnibus hypocrisis comminatur, v. 10. idque, ne hærent in exter-

no

no ritu, per ipsum illum baptismum suum significari in-
 nuit, quem in finem docet veram rationem sui baptismi,
 v. 11. simul autem quæ ratio baptismi Christi per suum il-
 lum præfigurati, quem utpote se longe præstantiorem non
 externum signum, sed rem designatam collaturum, adeo-
 que Spiritu S. & igne baptizaturum docet v. 11. atque v. 12. si-
 militudine ventilabro aream purgantis illustrat, exponit,
 adstringit: Adeo ut hisce verbis versus 11. veram rationem,
 qua Christus purgaturus sit Ecclesiam opposite ad externum ba-
 ptismi ritum eum in finem describat, ut carnales istos Judæos ex-
 ternis ritibus fascinos ad rei Spiritualis significatæ consideratio-
 nem & veram hinc resipiscentiam excitaret: quod ut clarius
 intelligamus, Textum huncce meditationibus nostris
 subiciemus, idque hoc ordine ut I. quid baptismus ille
 Spiritus & ignis sit, inquiremus, II. quomodo eo bapti-
 zati sint Judæi dispiciamus.

IV. Quis baptismus ille sit, ad quem consideran- Quis bapti-
 zet.
 dum Judæos occasione sui baptismi invitabat, ut felicius
 ostenderet, primò excellentiam *Baptizantis* describit, sci-
 licet illum, qui post se venturus & Spiritu ac potentia se
 fore robustiorem, & in immensum digniorem, unde te-
 quatur, & illius baptismum fore excellentiorem scilicet
 quod Sp. S. sit baptizaturus & igne.

V. *Baptizare* secundum vim vocis βαπτίζω notat Quid bapti-
 zare.
 immersionem, per quam cum à sordibus corporis abluamur
βαπτίζω notat ablutionem. Quæ vocis significa-
 tio ab antiquissimis jam temporibus adhibita est ad usum
 sacrum, ita ut notet in S. Script. in genere sanctificationem
 & ablutionem reatus ac corruptionis. Ritus autem bap-
 tizandi apud gentes etiam antiquissimas & profanas jam ob-
 tinuit, ut qui initiari vellent, prius toto corpore ablu-
 rentur, haud dubie eo ipso testantes propositum innocen-

tiæ, nam ejus propositi sponſionem Myſtagogi exigebant.
 Hinc Juſtinus in Apologetico: τέλειον δὲ ἐξ ἡμετέρας ἀπίοντος περι-
 ἔλθειν ὅτι παῖδες ἐνθαὶ ὁρῶνται ἐνεργῆσαι. Sic in fatali Sancta idem
 hic ritus olim jam obtinuiſſe videtur. Nam cum Jacob Pa-
 triarcha rediens ex Meſopotamia filios totamque idolo-
 rum cultu pollutam videret familiam, p. d. lavando pur-
 gavit, id enim vox ἵππιδος videtur innuere. Gen 35 2. Imprimis
 Judæis frequentiffimus hic fuit ritus in fœderibus pan-
 gendis, hinc Iſraelitæ cum fœdus illud Sinaiticum cum
 Deo inire vellent, veſtes ſuas baptizaffe dicantur Exod.
 19. 24. poſtmòdum quoties quocunque modo quis fœdus
 hoc Dei violavit, ac de novo in illud recipi voluit, is præ-
 ter pœnitentiam ex lege ceremoniali baptizari quoque te-
 nebatur, unde tot diverſæque in lege lotiones injungeban-
 tur. Eadem fuit ratio cur gentiles qui ad Judaïſmum tran-
 ſire vellent, baptizari debebant, quin & proſelyti portæ
 qui jure ſaltem civitatis frui volebant, licet non circum-
 cidi, baptizari tamen cogebantur, ut h. m. ab idolorum
 cultu recedere ſe oſtenderent, ſed & nunc, qui ex Genti-
 bus circumciſis, Iſmaelitis, Perſis, Turcis ad Judaïſmum
 accedunt, ab iis baptizantur. Unde hunc ritum qui pe-
 regrinos, non circumciſos tantùm, obligabat ad leges na-
 turæ ſervandas *Hugo Grotius* inter vetera inſtituta, orta poſt
 magnum diluvium in memoriam purgati mundi nume-
 rat, & hinc celebre illud Græcorum putat ortum: Ἰάλασσα
 κλύζει πάντες τῶν θρώπων κακὰ. Communem hunc Judæis ba-
 ptizandi ritum imitatus Johannes dum Judæos ad ſe ve-
 nientes baptizavit in reſpiſcentiam, quo eorum imprimis
 indicare voluit impuritatem, quare totum vitæ genus
 mutare deberent, ſi in Chriſto ſalutem vellent conſequi.
 Joſephus ut hunc Johannis Baptiſmum diſcerneret à Gen-
 tilium luſtrationibus, qui aqua marina aut etiam vivo flu-
 mine

mine culpas ipsas elui animasque purgari delictorum conscientia existimabant, de quibus poeta:

O Nimium faciles qui tristia crimina cædis

Tolli fluminea posse putatis aqua.

Ait : illo auctore mentibus primum purgatis, usurpata deinde aquam, quæ corpora ablueret. Baptizavit enim tanquam prodromus Christi in remissionem peccatorum per CHRISTVM futuram. Et hoc patet etiam ex eo quod Phariseos & Sadduceos qui in externo tantum ritu acquiescebant reprehenderet, & iudicium Christi ipsis præsens indicaret, quando eos de Christi officio instrueret, dicens: *Ille vos baptizabit*, Christo baptizandi jus vindicans; Et illi quidem competit *baptismus*, quatenus ipse eundem instituit ut Primum Novi Testamenti Sacramentum, quo externo baptismi corporis signo regeneratio in communione mortis & vitæ adeoque mortificatio veteris & vivificatio Novi hominis, & ita jus ad beneficia Christi, ipsis fidelibus significatur & obsignatur. Id quod verbis institutionis indigatavit, dicens: *Βαπτίζετε εἰς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι*. Matth. 28-19. Cujus Sacramenti ritum mensatione non autem perfusione agi solitum indicat non tantum vocis significatio & loca ad eum ritum delecta. Joh. 3. 23. Act. 8. 38. sed & allusiones Apostolorum, quæ ad asperisionem referri non possunt, Rom. 6. 3. 4. Col. 2. 12. Postmodum autem ritus asperisionis in certis tantum casibus obtinuit. *vid. Epistolam Cypriani ad Magnum*. Et hunc baptismum antitypum Petrus expressis verbis vocat diluvii, 1. Petr. 3. 21. non quidem acsi diluvium absolute denotârit baptismum, quia Sacramentorum proprie nullus est typus, sed quia diluvium eandem cum baptismo denotavit rem sacram.

Quomodo
 Christus ba-
 ptizet.

VI. Licet autem Christus nunquam legatur baptizasse lavacri externi ritu, baptizare tamen dicitur, quia officium ejus est rem ipsam conferre, quat. & quemvis fidelem purgat à labi, & Ecclesiam ab improbis, idque tanquam Sponsor merito, & tanquam Rex sua efficacia. Ipse enim cum vi æternæ Iponfionis & sacrificii verè expiatorii pro peccatis in proprio corpore oblatus Rex constitutus sit totius mundi, utiq; & Ecclesiam administrare & totum mundum gubernare ipsi competit, quam potestatem exercet, dum & Electis sua beneficia applicat, & unicuique retribuit secundum opera sua, eos nempe qui in viis justitiæ ambulant, ad metam salutis perducit, qui autem in omni generis devia abeunt, male affligit. Illud autem non immediatè sed mediate per Spiritum S. efficit, & hoc quidem diversimode: modo per internam ejus operationem modo externè per varias afflictiones, miserias, pœnas ac cruciatus, quæ etiam ratio est cur Baptista in textu nostro officium Christi per baptizare describit, illudque fieri dicit per Spiritum S. & ignem.

Quid Spiritus.

VII. Spiritus secundum vim vocum $\pi\nu\epsilon\upsilon\mu\alpha$ & $\pi\nu\epsilon\upsilon\mu\alpha$ notat halitum, flatum, ventum, qui motu suo efficaci ac vehementi aliis sese immiscet corporibus, eaque commovendo purgat, ex quo metaphorâ desumptâ Mentem notat, cujus tota essentia consistit in actuositate: Unde in plena emphasi soli Deo tribuitur, qui ut perfectissimus & purissimus sic ab omni extensione ac corruptione alienus & maxime operosus, hinc absolute vocatur Spiritus Joh. 4. qui operatione efficaci ubique præsens est. Hujus essentia Spiritualis cum Deus quandam in creaturis expresserit imaginem, hinc & ipsæ in S. Script. hac denominatione veniunt. Angeli quidem, quorum tota essentia est Spiritualis, Plal. 104. 4. Zach. 6. 5. Hebr. 1. 7. Anima autem hominum, quæ

quæ quidem in se æque sunt Spirituales ac Angeli, sed pro-
 ut in creatione, quando Deus halitum vitæ corpori insu-
 flavit Gen. 2. 7. ita & porro in generatione, corpori junctæ.
 Quare & ipsæ *spiritus* vocantur Pl. 31. 6. Ps. 146. Ezech. 11. 5.
 Matth. 27. 50. Luc. 10. 21. Imprimis in opere gratiæ homo
 regenitus & fidelis vocatur *spiritus*. Joh. 3. 6. vid. Joh. 1. 13:
 1. Joh. 3. 9. & 2. Petr. 1. 4. Joh. 8. 44. Act. 12. 10. 1. Cor. 6. 17.
 Cum autem in his omnibus essentiæ spiritualis auctor sit &
 causa unica Deus, & in specie tertia Deitatis persona, cujus
 in opere gratiæ præcipuum est officium ex sententia Patris
 Judicis bona fœderalia à Christo parva fidelibus applicare
 ac conferre, totumque opus tum naturæ tum gratiæ perficere,
 hinc ipse impr. *spiritus* nomine venit, & ut à reliquis
 Deitatis personis atque à creaturis distinguatur, in S. Script.
 quandoque vocatur רוח אלהים Jel. 48. 16. רוח אדני Jel.
 61. 1. רוח חכמה ודעה Jel. 11. 2. 3. πνεῦμα τῆς σοφίας Act. 5. 9 πνεῦμα Θεοῦ 1. Cor. 12. 3. & quæ
 alia hinc inde ipsi tribuuntur nomina, imprimis autem
 quam sæpissime nomine πνεύματος ἁγίου venit; tum quia ipse
 in se sanctissimus est, ut cujus attributa, virtutes & opera ma-
 xime eum decent, & naturæ ejus conveniunt, tum quia
 impr. in opere gratiæ reliquas Deitatis personas sanctificat,
patrem à quo mittitur, quat. ejus ceu judicis sententiam fide-
 libus intimat, *filium* per quem mittitur, quat. meritum ejus fi-
 delibus applicat, hinc etiam in S. Script. non tantum con-
 summatio operis creationis ipsi adscribitur, quando dicitur
 incubasse superficiem aquarum Gen. 1. 2. sed præcipue in o-
 pere gratiæ in Electis eidem tribuitur *Illuminatio* Joh. 14. 26.
Regeneratio Joh. 3. 5. *Iustificatio* 2. Cor. 6. 11. *Resuscitatio* Rom. 8.
 11. *glorificatio*. Eph. 4. 30. In mundo autem *judicium* exercet,
 mundum judicando de peccato, de justitia & judicio Joh.
 16. 8. disceptando cum hominibus Gen. 6. 3. ubi vox רוח pr.

B

no-

31.
30.
2.
17.
18.
3.

notat causa inquisita ac cognita sententiam pronunciare ac iudicium exercere. Et hoc Sp. Sancti est officium, à patre enim & Filio propterea mittitur, ut fideles ducat in omnem veritatem, mundum autem reprehendat. Joh. 16. 7. 8. 13. quare illi baptista jungit *ignem*.

Quid ignis.

VIII. *Ignis* est Elementum calidissimum, purissimum, quod propter puritatem ac claritatem quam habet, hominibus lucem præbet, & propter celerrimum quem habet motum, vim habet calefaciendi ac purgandi. Unde metalla & impr. aurum atque argentum igne purgantur & explorantur; quin & omne id quod igne dicitur exploratum, purum iudicatur. Prout dicta Jehovæ propter puritatem vocantur *argentum purgatum in catino lectissima terra, defecatum septies. Pl. 12. 7. & fides pretiosior auro igne purgato* 1. Petr. 1. 7. Propter hanc suam naturam egregium nobis exhibet *cognitionis, sanctitatis & lætitiæ spiritualis* symbolum; Cognitionis enim absque illuminatione nulla est, sic sanctum deum id vocatur, quod purum, iustum & ita nullo modo corruptum, unde lætitia oritur & acquiescentia, qui enim nullius peccati ac defectus conscius sibi est, is utique lætatur ac in statu suo acquiescit. Hæc autem attributa cum necessario requirant subjectum cui insint, & hoc prout modus quo insunt diversus, ipsum etiam diversum sit, hinc S. Script. hoc ipso *ignis* symbolo quandoque ipsum *Deum* adumbrat, quia ipse non tantum in se hæc attributa perfectissime possidet, cum sit omniscius, sapientissimus, sanctissimus qui in virtutibus suis summe acquiescit & lætatur, sed etiam omnem cognitionem sanctitatem ac lætitiæ Spiritualem in creaturis operatur, hinc *oculi ejus sunt flamma ignis* Apoc. 1. 14. Is solus *sanctus* dicitur Apoc. 15. 4. cui etiam angeli velato vultu acclamant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus* Jehova *Zebaoth*. Jel. 6. 4. propterea etiam ברוך benedictus Gen. 9. 26. Ille *beatus* &

& solus Princeps, Rex Regum, & dominus dominantium vocatur.
 1. Tim. 6. 15. sed & propter justitiam Dei, ejus vindictam,
 quam in peccatores exercet S. Script. compellat iram eam-
 que cum igne comparat exeunte à Deo & urente ita ut ne-
 mo extinguere possit, donec omnia consumserit. Jer. 21. 12.
 14. Hinc Christus dicit: *Omne* (omnes dam nati qui morti
 æternæ addicti sunt) *debet saliri igne* (præparabuntur ad i-
 ram Dei in æternum sustinendam) Marc. 9. 49. Cognitio-
 nis autem, sanctitatis & beatitudinis in homine author ipse
 est, tum quat. hominem creavit ad imaginem suam, quæ
 consistit in justitia & sancto amore veritatis Eph. 4. 24. tum
 præprimis quat. in operæ gratiæ peccatoribus sese demon-
 stratut *ignem*, quosdam pro lubitu illuminando, à peccatis,
 corruptione ac reatu purgando ac in æternum beando, a-
 lios vero servando ad diem judicii, quare etiam ignis consu-
 mens vocatur Hebr. 12. 29. Hoc opus gratiæ licet toti S. S.
 Trinitati competat, *Christus* tamen quia vi operis Mediator-
 rii Rex constitutus est & Dominus totius mundi, qui factus
 fidelibus sapientia, justitia, sanctificatio & redemptio 1. Cor.
 1. 30. Impiis autem lapis offensionis, laqueus & tendicula
 Jes 8 14. justus judex, qui unumquemque judicat secundum
 opera sua, in specie *igni* jure meritoque comparari potest.
 Hinc toties in V. T. in igne apparuit, ut Mosi in rubo arden-
 te Exod. 3. 2. Israelitas postmodum per desertum duxit in
 columna nubis & ignis Exod. 13. 21. Imprimis in legislatione
 in igne de cælo in montem Sinai descendit, legemque de-
 dit, regulam & normam vitæ & morum: Unde etiam ipsa
Lex imò *tota S. Script.* divinitus inspirata ista *ignis* compella-
 tione venire potest. Maximè quia intellectum illuminat, at-
 que de voluntate Dei nostroque officio plenissime nos in-
 struit, quando legem fidei unicum salutis in solo Christo ob-
 tinendæ medium clarissime commonstrat, simul etiam gra-

vissimas infidelibus intimat pœnas, ita ut ex ea & secundum eam uniuscujusque opus judicetur, quod si bonum fuerit, ejus mercedem feret, si malum peribit. Quare etiam *ignis* vocatur. Uti Christus apud Prophetam ait : *Nonne verbum meum est ut ignis, & ut malleus efficiens ut dissiliat petra.* Jer. 23. 29. propter hos verbi Dei effectus revera est odor vitæ ad vitam, iis qui salvantur, qui autem pereunt, iis est odor mortis ad mortem 2. Cor. 2. 15. 16. iis enim qui Deum rejiciunt & Dominum abnegant ipse minatur : *Ecce conversurus sum verbum meum velut ignem, vos autem ligna, quæ ille ignis consummat,* Jer. 5. 14. cum è contra fidelibus sit lucerna lucens in obscuro loco, donec dies illucescat & Phosphorus oriatur. 2. Petr. 1. 19. quandoquidem autem *afflictiones*, quæ fideles manent variæ 1. Pet. 2. 21. Matth. 5. 10. eundem effectum habent, hinc jure meritoque in S. Script. *ignis* denominatione veniunt. Quare Christus præter alia persecutiones quæ discipuli propter nomen ejus debebant perpeti annuncians, veni, inquit, ut *ignem* accendam in mundo Luc. 12. 49. non quidem acsi propterea venerit, ut male afficeret electos, sed ut Evangelium annuntiaret, atque in eo gratiam suam hominibus offerret, quod quemadmodum fidelibus ad salutem in ipso Christo, ita infidelibus ad mortem & æternam condemnationem conducit, est enim ipsis lapis offensionis, & occasio Ecclesiam Christi persequendi, nam quia odio habent lucem, hinc eos qui in luce ambulant & Christum profitentur, opprimere student, sibi que socios malorum quærunt, quo ipso conscientiam tranquillam reddere se posse putant; quod quando blanditiis, hæresibus atque insidiis quas undique struunt, efficere non possunt, aperto Marte eosdem persequuntur; Eo autem ipso hominum *explorantur* animi, & quinam sint veri fideles, quinam verò hypocritæ manifestum redditur. Qui enim propter Christum

stum omnes persecutiones & miseras sustinent, illi fidem radicatum demonstrant, qui propter Christum mundum omnesque ejus thesauros relinquunt, eo ipso se amorem Christi iis præferre atque in solo Christo acquiescere se fatentur 1. Pet. 1. 7. Qui vero in ipsis miseriis à Deo deficiunt, illi re ipsa declarant, se veram fidem nunquam habuisse. Matth. 13. 21. Quin & in afflictionibus fideles excitantur ad consolationem apud Deum quærendam, atque de verbo Dei meditantur ac in eo delectantur. Pla. 119. 71. imo in ipsis miseriis maximam sentiunt Spir. S. consolationem ex verbo Dei, Ps 119 92. hinc *fidei explorationem multo pretiosorem fore in tentationibus exploratione auri per ignem explorati, prædicat Petrus 1. Epist. 1. 6. 7. unde Menander.*

Χρυσὸς χρυσοῖδ' ἐν ἐξέλεγχῳ πυρὸς

ἢ πρὸς φίλων δ' εὐνοῖα καὶ ἠρετῶν

Ovidius:

Scilicet ut subvum spectatur in ignibus aurum,

Tempore sic duro est experiunda fides.

Unde patet persecutiones optime posse vocari ignis, quo purgantur, sanctificantur, atque à mundo separantur: cum autem *ignis* natura sit etiam id, quod *impurum*, consumere & destruere, & Deus propter justitiam suam peccatores punire aliter non possit, quam eos destruendo ac perdendo demonstrare se esse summum Dominum & summum Bonum, hinc ejus ira & vindicta itidem S. Script. ista *ignis* compellatione venit. Inde est quod in sanctione legis Moyses Deum vocet ignem conluentem & fortem zelotem. Deut. 4. 24. Hebr. 12. 29. quin etiam pœnæ infernales, quibus Deus peccatores afficit, vocantur ignis æternus, qui non extinguitur, & vermis qui non moritur. Marc. 9. 34. Jes. 66. 24. Ex quibus omnibus patet *ignem* in genere denotare omne quod in se purum est, & vim purgandi, dum quod impurum est consumit, habet, quo generali significato h. l. venire, ex ψ. 10. & 11. manifestum sit.

B 3

At-

Quomodo
conuociantur.

IX. Atque sic *ignis* jungitur *spiritui*, vel ut exponatur, quomodo Sp S. operetur scil. ut ignis, vel ut ostendatur Spiritus operationi iudicia Dei iuncta esse. Possumus enim *ignem* heic ἐκζητησῶς capere, ut *modum* quo Spir. S. operatur, exprimat: Siquidem non tantum sub hoc symbolo apparuit Act. 2. sed & ceu ignis purgatorius operatur tum in electis tum in reprobis. In *electis* quidem, quatenus illos regenerat Joh. 3. 5. omnia docet Joh. 14. 26. in omnem veritatem ducit Joh. 16. 13. abluit, sanctificat, justificat 1. Cor. 6. 10. & hoc modo omnem ab ipsis separat corruptionem, malitiam, omnesque concupiscentias, contra autem sensum amoris Dei cordibus eorum infundit, unde lætitia & gaudium oritur in Spir. S. In *reprobis* autem, quando ceu *Spiritus iudicii & sublationis excrementum filiarum zionis & cedes Hierosolymorum aufert è medio*. Jel. 4. 3. Mal. 3. 3. Interim tamen etiam ita distingui possunt, ut *spiritus* notet operationem salutarem & efficacem in fidelibus, *ignis* autem afflictiones & crucem quam Christum sequentes portare debent; prout illæ expresse *baptismus ignis* vocantur. Matth. 20. 23. respectu infidelium autem gravissimas *pœnas & iudicia* propter peccata ipsis imminētia. Unde dicere licet, quod ignis fuerit symbolum iudiciorum diuinorum in Judæos obduratos, ut sensus sit: Christus baptizabit Judæos igne, i. e. iudicio, fideles autem Sp. S. à malis & improbis separabit, quod confirmatur ex v. 10. 12. Atque & sic optime junguntur *spiritus & ignis*, quando enim Electi ceu triticum in horrea colliguntur, simul improbi in ignem conijciuntur Matt. 3. 12. Matt. 13. Quicquid sit siue ad idem subjectum referantur, siue ad diuersum, certum tamen manet, Baptistam iis verbis *efficacem Christi operationem* indigitare, quâ tum *singulos fideles* à corruptione adhærente, ignorantia, præiudiciis, erroribus, concupiscentiis pravis, tam *totam Ecclesiam* ab impiis & hypocritis separabit,

bit, & hos malè perdet, id quod patet ex anteced. ψ . 10. & sequente ψ . 12.

X. Commodissime autem hoc Baptista exprimit per *baptizare* in Sp. S. & igne, cum enim particula *et* notet quietem in loco, hoc baptizare in Spiritu & igne notat (1) intimam communionem, & quasi immersionem, unde (2) quemadmodum aqua baptismi sordes abluit & suffocando consumit, sic spiritus & ignis à lordibus purgant & impurum consumunt, quare & passim Spiritus *aqua* comparatur & ignis lixivio fullonum jungitur Mal. 3. 3. Hâc autem phrasi utitur (3) ut à baptismo externo ad veram significationem baptismi deduceret, notabat enim ut supra visum, baptisimus Johannis hanc ipsam purgationem Ecclesiæ. Quare (4) *spiritum & ignem* opponit *aqua* propter veram vim & efficaciam quam habet baptismus Christi opposite ad baptismum Johannis.

Quid baptizare Sp. S. & igne.

XI. Atque hoc modo Christus baptizat tum singulos *Electos* tum totam *Ecclesiam* (a) *Electos singulos* quat. (1) *cor novum* ipsis creat immediate ita ut quod antea erat *σαρκαίνον*, nunc fiat *πνευματικόν*, & tantum cœlestia sapiat, id quod etiam ignis adumbrat, dum agilitate sua corporibus aliis sese insinuat (2) Facultates porrò mentis flectit ac dirigit vel immediate illuminando & sanctificando vel mediate convenienter cordi regenito eas dirigendo. (3) Corporis temperamentum, affectus, omniaque membra ita disponit, ut operentur convenienter *φρονήματα πνεύματος*. (4) Fidem denique variis persecutionibus & afflictionibus probat 1. Petr. 1. (b) *Totam Ecclesiam*, dum ab erroribus & vitiis eam purgat, idque vel per dona singularia Sp. S. quibus cognitio & sanctitas augetur, vel per persecutiones quibus hypocritæ & impii separantur. Matth. 3. quos ita separatos in ignem conjicit & tenebras Matth. 3. 12. Matth. 8. 12, & tanquam zizania com-

Sic Christus baptizat ordinariè.

comburit Matth. 13. 30. quod fit, quat. cor eorum obdurat, unde sensus conscientiae suffocatur, ut oculis videre & auribus audire, ne quidem possint quid ad salutem eorum faciat; Aliquando conscientiam ipsis excitat, ut eos perpetuo accuset, condemnet ac cruciet; Denique externe etiam varia in eos exercet judicia, quibus de peccato eos convincit, usque dum in consummatione seculorum æternis pœnis ac cruciatibus quoad corpus & animam tradet, quo modo igne salientur Marc. 9. 49.

Subdiversis
œkonomiis.

XII. Hoc autem licet sub omni statu, conditione atq; tempore obtineat, pro diversitate tamen fœderis gratiæ œkonomiarum statuum ac conditionum hominum diversimode etiam Christus hunc baptismum administrat. Sub V. enim T. ubi propter justitiam nondum perfecte exhibitam & principem salutis nondum consummatum, populus adhuc erat carnalis, Ecclesia certo loco, certis ritibus ac ceremoniis adstricta, bona fœderalia ut plurimum adhuc carnalia & typis involuta, etiam hic baptizandi modus adhuc erat accommodatus ad istam œkonomiam, ita ut cum gratia sentire adhuc deberent iram Dei nondum plene sublata, hinc magis adhuc, si totum populum spectes, erat externus & typicus, quat. nimirum per baptismum à gentibus separabantur, per lotiones varias à peccatis purgabantur. Internè autem Spir. S. in pluribus ad Ecclesiam Judæorum tamen pertinentibus, plane non, in fidelibus autem parce operabatur, hinc etiam Sp. S. nequidem eo tempore fuisse dicitur, quia Christus nondum erat glorificatus. Joh. 7. 39. sub N. autem Testam. postquam Christus actu pro peccatis satisfecit, & sacrificio verè expiatorio in se ipso oblato, suum sanguinem in S. Sanctorum in ipsum cœlum intulit, tum demum cœpit implere id, quod Baptista in textu nostro prædixit; Ab eo enim tempore Sp. S. Ecclesiam longè excellentiori

ri

ri quam sub V. T. modo illuminat, sanctificat ac inhabitat; ita cum in V. T. esset Spiritus servitutis ad metum, nunc sit Sp. filiationis, libertatis, lætitiæ, qui in fidelibus cultum operatur verum, qui est in Spiritu & veritate, naturæque Dei convenientissimus.

XIII. Præter ordinariū hunc cuicumque Oeconomix accommodatum baptismum, insigni sapius atque extraordinario modo Judicia in mundo exercuit. Quando Ecclesiam V. T. peccato adhuc in mundo existente variis atque convenientissimis indoli humanæ remediis baptizavit, editis nimirum tum severitatis horrendæ in diluvio, confusione linguarum, eversione Sodomæ & Gomorrhæ, Gentium abjectione & nonnullarum extirpatione, regnorum denique potentissimorum deletione; tum beneficiæ singularis in populi Israelitici electione, exornatione, institutione, cura, promotione, & quanquam interpositis bono ipsius castigationibus etiam gravissimis, velut ex inferis excitatione & ad summa & splendidissima quæque præter spem ac vota omnium evectione & benedictione omnimoda, exemplis in omne ævum illustrissimis, hominique peccatori quantumvis obstinato, emolliendo & ad meliorem mentem reducendo aptissimis, ingenium humanum probavit ac de *cælo circumspexit*. Ps. 14. 2. Ecclesiam etiam N. T. variis persecutionibus ac miseriis regenerat & ab impiis purgat; quare etiam easdem Christus baptismum vocat. Mat. 20. 23.

Aliquando
extraordina-
riè.

XIV. Imprimis autem Christus cum in carnem veniret atque opus redemptionis consummaret baptizare debuit Judæos tum infideles, tum etiam fideles, siquidem illud prædictum est Jel. 6. 2. Jel. 8. 14. Jel. 28. 16. Zach. 13. 9. Joel. 2. 1. 2, ubi dies adventus ejus *dies vocatur tenebricosus*, quem præcedit ignis consumens, & flamma ardens sequi-

Sic Judæos,
quod prædi-
ctum.

C

qui-

quitur vers. 3 & Mal. 3. 2. *dies adventus ejus intolerabilis* dicitur, quia ipse est *ut ignis conflatoris & ut smegma fullonum, qui filios Levi purgabit ut aurum & argentum* vers. 3. *qui dies ardens ut fornax, omnis superbos ac facientes improbitatem ut stipulas inflammabit* Mal. 4. 1. *qui autem nomen Dei timent illis orietur Sol justitia & salus sub alis ejus.* vers. 2. Hinc baptista dicit in textu nostro: *Quos baptisio*, Judæos nempe infideles à fidelibus separando ac destruendo, fideles autem purgando & sanctificando.

Et in adventu
Christi imple-
tum.

XV. Quod autem ita prædictum, id impletum est (1) in Christi adventu, ejusque circumstantiis. Ipsa enim incarnatione sua lætitiā in cordibus fidelium excitavit, cum eo ipso acceperint quem tantis suspiriis desiderarunt, infidelibus autem terrorem iniecit, quia venit ad judicandum mundum. Ipsa autem nativitate, circumcissione, baptismo, doctrinis salutaribus, miraculis, statu per totam vitam humili ac servili, passione ac morte, denique resurrectione & ascensione factus est lapis lydius, ignis purgatorius, per quem cogitationes multorum & qui crederent Mosis & Prophetis, & qui non crederent erant manifestandæ. Jel. 28. 16. Ezech. 21. 18. Iis enim omnibus verè *fideles* non tantum exploravit, à lege Ceremoniali liberavit, ac in libertatem N. T. constituit, sed & Spir. S. ipsis promeruit, quem propterea (2) post suam in cœlum ascensionem die Pentecostes plenissimè in Ecclesiam effudit; qua effusione ut Baptismo Spirituali eandem inauguravit ac fundavit, unde & hanc Baptista videtur indigitare, in textu nostro baptismum hunc adhuc futurum verbo *baptisio* exprimens; quod ipse Christus & Apostoli, hæc verba Baptiste expressè ad Sp. S. effusionem referentes confirmant. Act. 1. 5. & 11. 26. & 19. 4. 5. *Impenitentes autem Judæos*, utpote verbum Dei in se manens non habentes, ac propterea
Christi

Christum tanquam seductorem populi crucifigentes, Ecclesiam ab ipsis separando, publicè impuros declaravit, ac denique (3) evertendo ac destruendo in famosissimo Hierosolimorum Excidio totam eorum politiam ac Rempubli-
 cam secundum Jer. 52. 13. Deut. 32. 22 - 27. Amos. 1. & 2. Zeph. 1. 18. Hebr. 6. 8. & hanc ipsam Baptistæ in textu nostro Prophetias ut *baptismo ignis* quam efficacissime baptizavit.

XVI. Atque sic idem Ecclesiæ primitivæ N. T. ob-
 tigitur videmus quod olim Israelitis transeuntibus *per mare rubrum*, qui eodem modo *per mare & nubem baptizati* sunt, 1. Cor. 10. 2. idque in *typum* ut Paulus, innuit vers. 6. & res ipsa docet. Siquidem ibidem columna nubis & ignis idem id præstabat, quod sub N. T. Spiritus Sanctus, imprimis in transitu per mare rubrum hic baptismus nubis conspicendum sese præbet, quod etiam Apostolus in specie respicit 1. Cor. 10. 2. Quin & in circumstantiis optima observari potest convenientia. Author enim (1) istius baptissimi est Jehova, Messias qui eo ipso oculo conspicendus apparuit in medio populi Num. 14. 14. qui & hujus baptismi Spiritualis author est. (2) populus qui baptizabatur, erat populus *Israel*, in quo solo Ecclesia V. T. constiterat, exclusis omnibus Gentibus, quare etiam *typum* gerebat *Ecclesia N. T.* quæ est genus electum, &c. 1. Petr. 2. 9. (3) Ille baptismus erat nubis & ignis, *nubes* autem, quia umbram præbet atque ab æstu Solis nos tuetur, *symbolum est Christi*, qui vi meriti per *Spiritum S. iram Dei* cohibet & impedit, ne nobis noceat, nos autem sub umbra alarum suarum tuetur atque conservat. *Ignis* Israelitas illuminabat, viamque qua ire deberent, prout nubes de die, sic ignis de nocte commonstrabat, hostes ne ipsis nocerent, detinebat, ac distinctionem inter eos & hostes faciebat. Ita in hoc Christi baptis-

ptismo Spiritus Sanctus in Apostolos demissus eos illuminavit, dum mirum in modum eos instruxit, ut linguis etiam peregrinis magnalia Dei prædicarent, quare & interna hæc illuminatio externo signo *linguarum ignitarum* designabatur Act. 2. Imprimis vi hujus *nubis*, ejusque ductu Israelitæ transferunt mare rubrum ac desertum in terram Canaan; Ita Ecclesia N. T. vi hujus Spiritus atque ejus auxilio persecutiones Judæorum sustinuit ac per desertum Gentilium transit in quietem N. T. Id etiam (4) *tempus* quo hac nube Israelitæ baptizabantur indicat, statim enim ac agno Paschali in Ægypto mactato exierant, atque iter in Canaan aggressi fuerant, eum in finem id factum est, ut possent terram promissam intrare, hostesque suos vincere. Ita Spir. S. effundebatur in Ecclesiam N. T. postquam Christus verus Agnus Paschalis in Spirituali Ægypto esset mactatus, & sanguis ejus in cælum delatus; postquam exierat Ecclesia ex Judaismo, vel potius ejecta esset, dum veri fideles facti sunt *ἀποστολικοί*, eum autem in finem Spir. S. effundebatur, ut Ecclesia hæreditatem Gentium possit intrare, hostesque suos vincere, donec ultimo hoste, qui est mors, victo in cælum ipsum deferatur. Uti (5) in illo *mari*, in quo baptizati Israelitæ Pharaon occubuit, & Israelitæ ab hostibus hac ratione purgati, sic per hunc baptismum N. T. in Spiritu & igne periere Ægyptii Spirituales, carnales illi Judæi. (6) Singulare denique hoc Dei erat beneficium, quia Israelitæ h. m. publicè inaugurabantur & ad Fœdus Sinaiticum præparabantur, cujus vi tantis eos cumulavit beneficiis præter omne eorum meritum; Quare etiam toties in V. T. eos Prophetæ ut hanc gratiam agnoscant, ac propterea Deum celebrent, atque in ejus viis incedant, hortantur.

Fraxis.

XVII. Quantò magis autem nobis incumbet benefici-

neficia, quæ Deus Ecclesiæ N. T. exhibuit, agnoscere atque gratum propterea in exercitio veræ sanctitatis & bonorum operum Deo præstare animum, cum eodem modo sub N. T. fœdus confirmaverit. Dan. 9. 27. & vera bona fœderalia ipsi concesserit, quorum typum sub V. T. habuerunt; maximè cum & nos in Ecclesia Christi esse ac Spir. S. & igne purgatorio baptizatos gloriemur. Ast quam pauci hujus baptismi participes sint, tristes experientia testatur, cum plures operibus impuris & peccaminosis se nondum purgatos, vel potius tanquam excrementa & scorias in hoc igne purgatorio ab Ecclesia esse separatos, actu demonstrent. Quin & ipsius Ecclesiæ imprimis his nostris temporibus tanta sese prodit corruptio, tantus in vita sancta & studio bonorum operum tepor, ut tenebræ eandem obtexisse videantur. Id autem inde est, quod cum Judæis externis tantum plerique adhæreant ritibus & cultui carnali, in baptismo aquæ gloriantur, & probos Christianos esse se putent, quando aqua tincti sunt. Quare etiam cum tot diversisque modis, quibus Deus Ecclesiam hæctenus baptizavit, veros illa pœnitentiæ fructus ferre noluerit, adhuc hodiernum eandem gravissimis tentationibus ac miseriis & actu baptizavit & in posterum baptizaturum luculentissimis signis & argumentis manifestat. Ne ergo qui hæctenus per gratiam Dei servati sumus, in imminente hocce persecutionum baptismo tanquam impuri ab igne purgatorio consumamur & in æternum pereamus, nostrum erit, omne id quod impurum nobis inhæret, à nobis separare, & Spiritui Sancto nobis sese offerenti nequaquam resistere, verum avidissime recipere, ejusque ductum in omnibus sequi. Hoc facientes Deus non tantum judiciis, quæ mundo adhuc sunt obventura, magis magisque purgabit, verum etiam demum perfectis-

simā in vita futura coronabit sanctitate ac lætitia. Quod & nobis cum omnibus qui adhuc sunt adducendi ad Ecclesiam, concedet Deus Ter Optimus Maximus, cui sit laus, honor & gloria in sæculorum sæcula, Amen.

ECquid Parnassus, vitreo qui fonte superbit
 Musarum, insolitis flammis nunc evomit IGNES
 FLAMINE sufflato turbatus? Scilicet undā
 Jugera Castaliis dum BAPTIZATA VESEVI,
 Volvitur IGNIS edax summa ad vestigia VENTO :
 CAROLE perge modo quo Te trahit entheus ardor,
 SPIRITUS intus agat cujus BAPTISMATE tinctus,
 Sic poteris semper VESU VESUVIUS esse.

*Auditori, amico ac Hospiti
 gratissimo*

P.
 PRÆSES.

Ad Ornatissimum juvenem

CAROLUM LUDOVICUM VESU,

De

Ignis & Spiritus Baptismo

Egregie dissertantem:

PRisca olim VESTÆ libabat Munera Terræ
 Ætas: Primitias, vina Falerna dabat,
 Menſe novo duri MARTIS de nomine dicto;
 Sed vanæ tantum pars pietatis erat.
 Tu Uraniam VESTAM colis: Hæc Tibi munera reddat
 Ut cordis Sacro luceat igne focus.

L. M. 2.

J. HENRICUS SCHRAMMIUS,
 Eloq. & Ling. Græcæ Prof. Ord. & Pædagog.

Quæ

QUæ tandem Ætherea Spirat Spiramina Velu!
Spiritus ille Tuus, quæ *flammea flamina* mittit?
 Ergo sacrum tollis fontem flamenque requiris,
 Sola salutiferi pariter *Spiramina flatus*?
 Non facis: Ille Tuus jam pridem Sacra lavacra,
 Adstruxit doctus calamus; Jam cetera pandit
 Conjungit *flamen flammam* cum flumine Sacro:
 Quibus contractæ excedunt contagio labis.
 Ergo tu dignus longo *Spiramine Vitæ*.

Ornatissimo D. Authori amico optimo

P.

H. R. VESTER,
LL. Stud.

DUM fremdens *ATE* ferrum meditatur & *ignem*,
 Tuba sonat *flatu*, resonant TARATANTARA col-
 les:

Tu Sacram tractas *VESTAM* ceu Virgo Sacerdos,
 Æternum Calamo monstras cum *Flamine & Ignem*.
 Laus, decus hinc surgunt: Hinc præmia larga parantur
 Gratulor ex animo toto optime Carole! cœptis
 Visque vigorque Sacer Divini Numinis *aura*
 Cunctis adspiret, Membra occupet atque pererret.

D. Autori hujus dissertationis, Viro
 Doctissimo, amico optimo hoc a-
 micitia monumentum D. D. D.

JOH. LUDOVICUS WISKEMANNUS,
 Budinga Wetteranus, LL. Stud.

1. Neukaus de Fatis Adami.
2. Holzfus de Homine.
3. Idem de imagine Dei in hoc.
4. Hottinger de auxilio Dei et.
5. Hugeninus de Concursu Dei.
6. Caeterius de Providentia Dei.
7. Holzfus de Providentia.
8. Ejusd de Lapsu primorum hominum.
9. ~~Ejusd~~ de Angelis bonis et malis.
10. Tillemannus de Certitudine fidei.
11. Useel de Decalogo.
12. Hareus de tribus scitu necessariis.
13. Ejusd Continuation.
14. Mascecorius de curiosa Theologia.
15. Schmidius de Utilitate Reliq. Evangel.
16. Mieg de Gratiae div. progressu.
17. Jablonowski de indulgentiis.
18. Zulfinger de natura Studii Theologici.
19. Holzfus de Poenitentia.
20. Ejusd de conversione.

penitius de gratuita Justificacoe.
Morheim Trige Observacium
Morheim de paupertate mentis
Mord de operariis in vinea.
Nirchmeier de Baptismo Ignis.
Petersen de ebo Sabactari.
Nirchmeier de negotio salutis circa infantes.
Petersen ad locum Luc: 23.
Lampe de Titulo Evangel: Johannis.
Petersen de aqua baptisimi.
Petersen de Encanis Judaeorum.
Petersen de Lege Moysis per angelos data.
Petersen de Alpha de Historia Pauli Apostoli.
Petersen de Barnaba et c.
Petersen de Deo succitante Xtum ex mortuis.
Petersen Heermannii Analysis Cap: 9. ad Roos.
Petersen ad locum ad Roos XII. 42.
Lampe de Ecclesia Apostolica.
Petersen de Stella ex Jacob.
Petersen de Benedictione sacerdotali.
Petersen de Blasphemi mysterio.
Petersen de Libamine in mensa sacra.
Petersen de fertis instrumentis

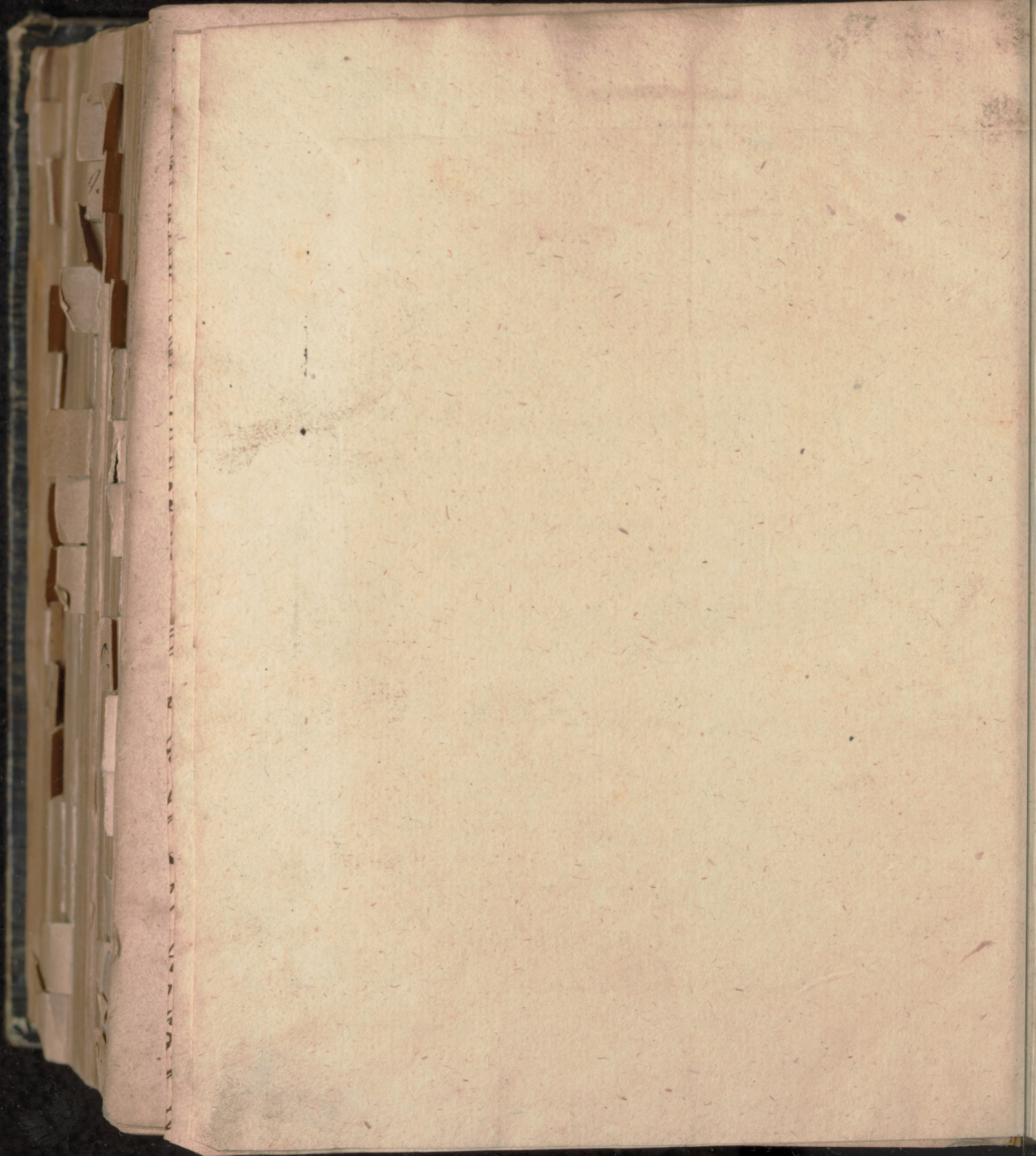
49. Dif. de Lectione legis solenni.

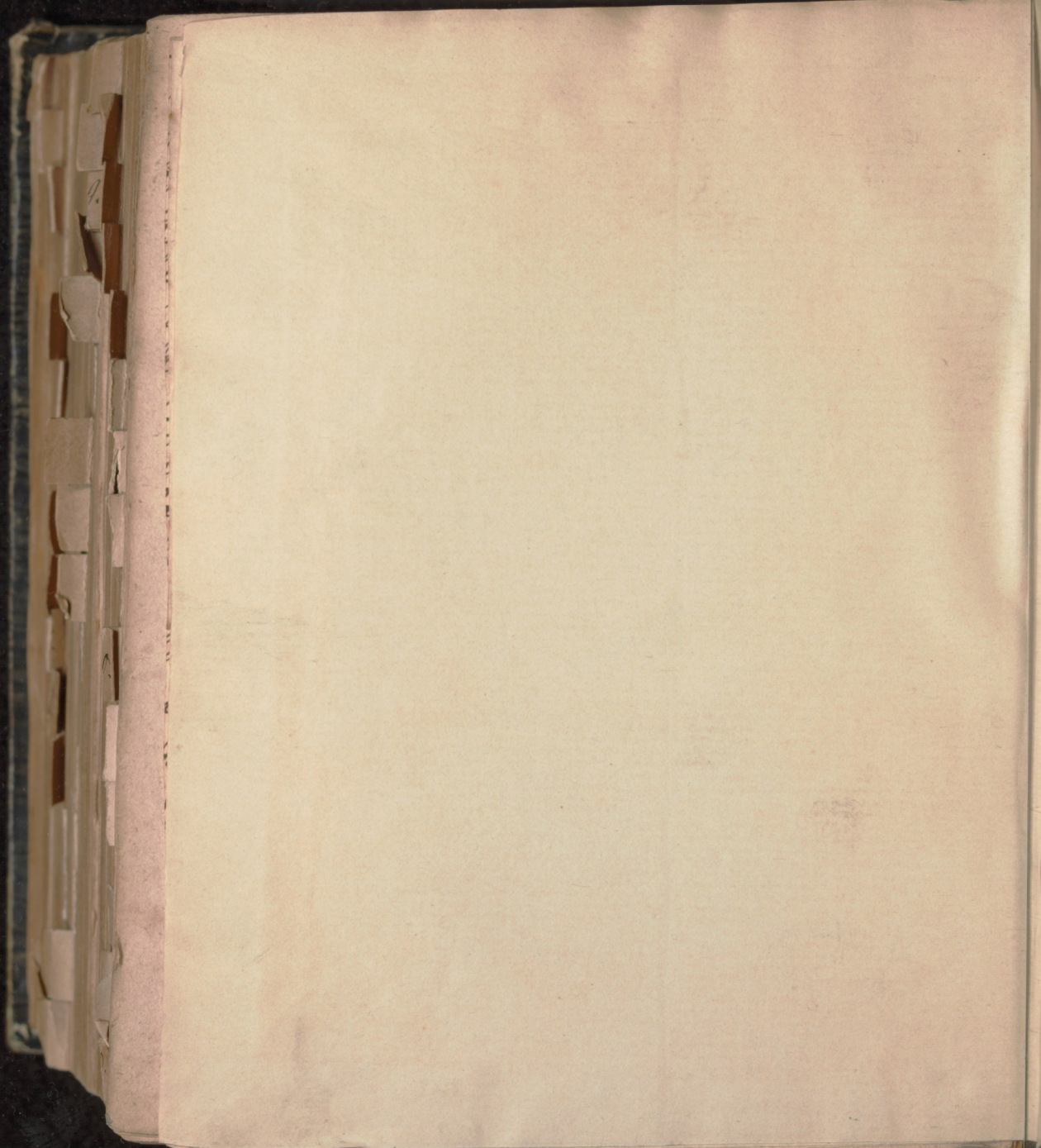
50. Elmerus ~~de ritu~~ ad Reg: 18.

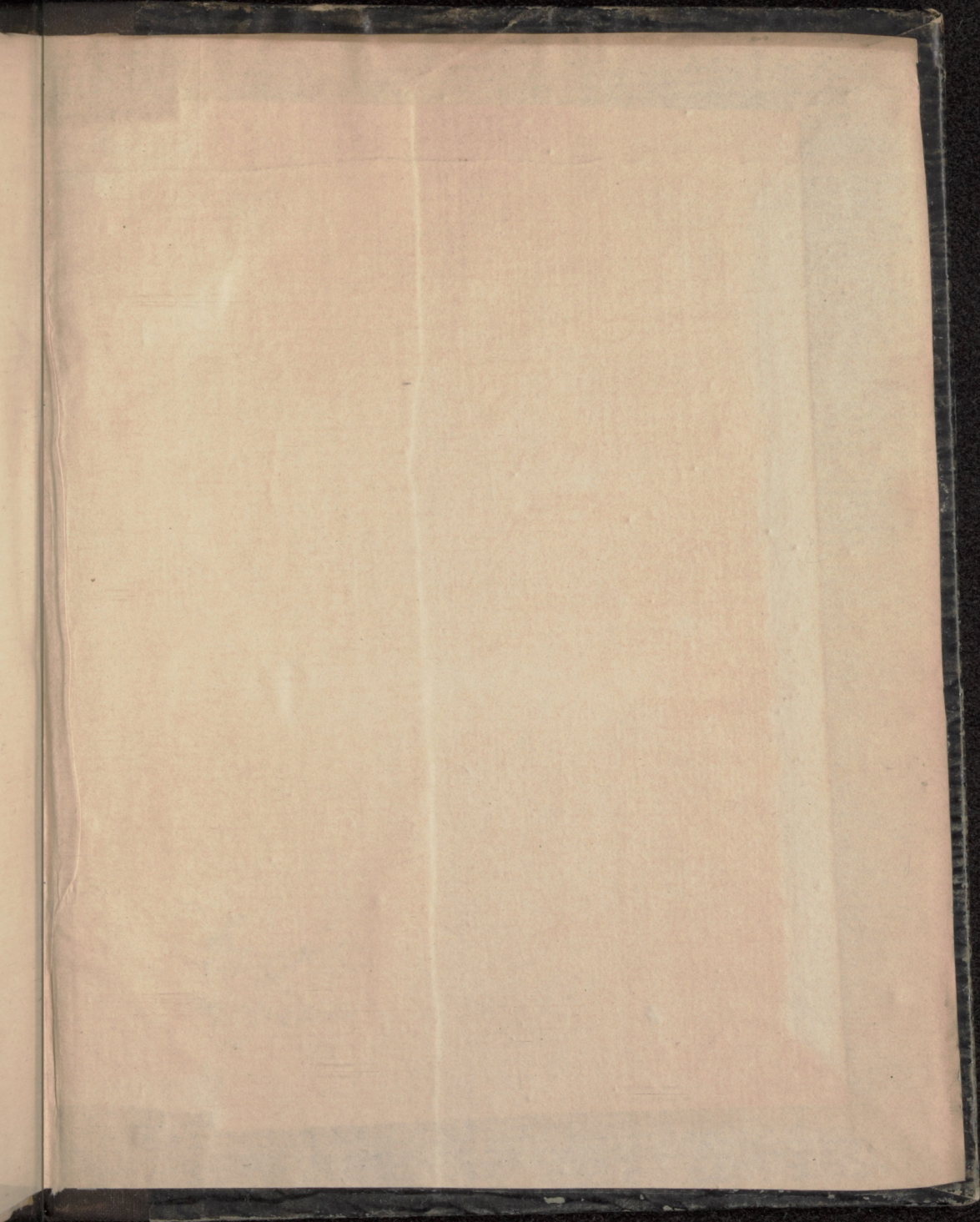
51. Marck ~~de~~ ad 2 Reg: 8. 10.

52.

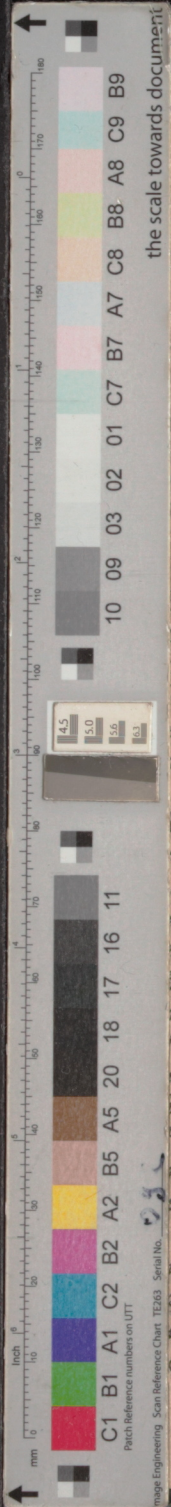
[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

the scale towards document

esponsionem Elise, scribit Gaspar Sanctius; atque
 alianus, quid queso est mentiri, si hoc non est? quid
 rum ad peccandum, si Hazaelem Propheta non
 endum omnino est, quædam adeo conquesta
 heic reperiri, ut attendentibus nullo modo pla-
 cere queant. Quale quid est, quod ex *Farchio*
Tyrannus, dictum hoc esse de *Chazaele*, vivens
is post eum; sed quod & ipse monuit esse expo-
 extoriam. Uti revera est, quando hæc verba,
 non dicuntur ab Elisa ad Chazaelem, sed præ-
 nda à Chazaele ad Benhadadam per illud præ-
 dic illi &c. Quod si autem volueris, hoc po-
 um dici victurum in suo successore Chazaele,
 facies obscurum & vere ludicrum verborum ho-
 prorsus aliènum à rogatione instituta quæ spe-
 ladi ægri personalem vitam ac sanitatem. Quale
 t, quod tertio loco reperio apud *Doct. Marty-*
ide occurrit interpretatio, qua statuitur, *Elisæum*
ris, verum de eterna ac beata quam expectamus
 respondisse. Eamque promississe arbitrantur *Vatem*
 fuerit ad verum Deum *Jehovam* ex animo con-
 ea probant, quod non idola consuluerit, sed quem-
 a tradit, ipsum *Jehovam*, deinde ministerio *Viri*
 ad id, non *Pseudoprophetarum*. Uti perinde hoc
 r. *Pellicanus*; *Eliseus* remandat regi, que illum
 r consolari, fortassis jam conversum ad veri Dei ti-
 n, quem à *Propheta sancto* cupit illi propitium fieri.
 futura requirit, non à suis idolis nec *auruspicibus*, sed
 us sepe magna audierat, & *cujus Deum* fuerat
 is & à *Naaman* instructus in fide veri Dei. Ideo nunc
 urum, hoc est, in fidelium animarum consortium per-
 mini *Propheta* intelligebat, hoc denique regi *summo-*
 erat. Tamen ipsi *Asaeli* significat moriturum re-
 ipse locum sit instituentus; non quidem ad lens,
 urum esset, sed suo tempore. Qui tamen deinde
 asi horum oblitus dicit, per morbum diutius vi-
 ndum *Propheta* dictum. Adversus istam senten-
 de disputavit *Martyr*; *Ceterum, non est veri-*
 B 2 si no